

Concesionarias de servicios

Realmente teñen dereito a unha revisión anual automática do canon ou das tarifas? Un novo enfoque xurisprudencial

1. Revisión de prezos “ordinaria” e “extraordinaria”. Fundamento destas institucións: o mantemento do equilibrio económico financeiro do contrato

Estamos acostumados a ver nos pregos dos contratos de xestión de servizos públicos (abastecemento de auga e saneamento, recollida e tratamento de residuos sólidos urbanos, limpeza viaria, etc.) o que se adoita denominar a revisión “anual”, “periódica” ou “ordinaria” do canon que se abonará ao concesionario ou as tarifas que satisfarán os usuarios.

Ditas fórmulas de revisión, sobre todo a partir dos contratos adxudicados baixo a vixencia da anterior regulación dos Contratos das Administracións Públicas, configúranse mediante índices ou fórmulas de carácter oficial que no seu día determinou o órgano de contratación ao aprobar os pregos, e que serven para calcular, mediante a aplicación de prezos, os coeficientes de revisión en cada data respecto á data da adxudicación, aplicando os seus resultados ao importe líquido das prestacións realizadas no período ao que se refire a revisión.

Estas fórmulas están constituídas pola suma dos diversos factores (man de obra, enerxía, materias primas, combustible, etc.) que interveñen na formación do prezo do contrato, ponderando cada un deles cun coeficiente que expresa a súa importancia relativa con relación ao total, de modo que a suma destes coeficientes é igual á unidade; á súa vez cada coeficiente se multiplica pola relación existente entre o custe do factor correspondente en dous momentos, o da licitación e o da data á que se refire a revisión.

O habitual nestes casos é que o concesionario, unha vez vencido un novo ano a contar desde a data de adxudicación do contrato, presente ante o concello a solicitude de revisión do prezo, canon ou tarifas do contrato aplicando a referida fórmula polinómica á vista da variación que tivo o valor de cada un deses factores desde a data de inicio do contrato.

E os servizos competentes do concello, unha vez verificado que as variacións experimentadas por eses factores son as correctas

(consultando os índices oficiais onde as mesmas se reflicten) e corroborada a corrección das operacións aritméticas realizadas polo concesionario na súa solicitude de revisión, informan favorablemente a revisión do referido prezo do contrato.

Esta é a forma habitual de proceder nas nosas entidades locais, como dicíamos, en que dita revisión de prezos se aplica de forma “automática”, ao finalizar un período anual na explotación dese servizo público polo concesionario.

Asúmese así, en certa medida, a tese defendida por un sector da doutrina administrativa de que nestes casos nos encontramos, non propiamente ante unha “revisión de prezos”, senón ante unha mera “actualización” dos mesmos.

É dicir, a “revisión de prezos” se fundamentaría en que durante o transcurso da execución dun contrato, se producen eventos non previstos en principio, que repercuten de modo importante no prezo pactado, alterándoo en prexuízo do contratista, e para non proceder en tales casos á resolución do contrato, e como unha excepción ao principio de risco e ventura que rexe na contratación; en suma, a revisión de prezos atendería á concorrencia de circunstancias sobrevidas e imprevisibles que produzan un desequilibrio ao contratista, o denominado “*factum principis*”, cambios normativos que alteren de modo significativo a forma de prestación do servizo, con aumento do seu custe.

Mentres que a “actualización” dos prezos atendería simplemente á perda do poder adquisitivo do diñeiro derivada da inflación, do incremento anual dos prezos ao consumo, non suporía unha elevación “real” do prezo; é dicir, que a actualización o que pretende é actualizar o prezo do contrato conforme ao índice de prezos ao consumo (IPC) anual, co fin de manter o prezo do contrato en euros constantes, evitando con isto que o efecto da inflación se traslade ao contratista.

Os nosos Tribunais de Xustiza non chegaron a asumir esta tese (que non é maioritaria na doutrina) por canto entenden que as

fórmulas polinómicas introducidas nos pregos ao amparo da anterior Lei de Contratos das Administracións Públicas, tratan de revisar o contrato en atención ao aumento do custe ao longo dun período determinado, dos distintos factores que o integran, precisamente porque a inflación está afectando ao custe de devanditos factores, así que as variables que interveñen na correspondente ecuación non son outras que as que se teñen en conta ao calcular o incremento do IPC a saber, incremento dos prezos nuns determinados sectores e tempo (a sentenza da Sección Terceira da Sala do Contencioso Administrativo do Tribunal Superior de Xustiza de Madrid nº 874/2005 de 24 de xuño, fai unha detida análise sobre esta cuestión).

É dicir, a revisión de prezos sería o mecanismo ideado para paliar a perda do valor do diñeiro orixinada pola inflación na contratación administrativa, e os incrementos que ten en conta son os que sofren os factores que interveñen na formación de prezos do contrato de que se trate, non o IPC xeral da economía española; o cal é facilmente entendible porque o IPC xeral se calcula mediante unha media ponderada do IPC propio de cada fase produtiva e de todos os sectores da economía nacional, polo que dito IPC xeral non é aplicable a un sector concreto ao que pertence o contrato administrativo de que se trate, que pode haber padecido un incremento de prezos maior ou menor que o IPC xeral, porque do que se trata é de calcular o incremento de prezos do contrato concreto de que se trate, e non de calcular o incremento xeral dos prezos da economía nacional.

Polo que o fundamento desta mal denominada “actualización” de prezos, ou revisión “ordinaria” e a revisión de prezos propiamente dita, ou revisión “extraordinaria”, sería o mesmo, compensar ao contratista das alteracións substanciais das condicións da execución do contrato, de maneira que a prestación pactada resulte máis onerosa para unha das partes do que inicialmente podería preverse; en suma, manter o equilibrio económico financeiro do contrato, entendido como a procura, na medida do posible, dunha igualdade entre

as vantaxes que se lle conceden á concesionaria e as obrigacións que lle son impostas, vantaxes e obrigacións que deben compensarse para formar parte da contrapartida entre os beneficios probables e as perdas previsibles, pois en todo contrato de concesión está implicada como un cálculo, a honesta equivalencia entre o que se concede ao concesionario e o que se lle esixe, que é o que se chama a equivalencia comercial, a ecuación financeira do contrato de concesión.

E a diferenza entre ambos tipos de “revisión” basearía na previsibilidade ou imprevisibilidade das circunstancias que poden alterar ese equilibrio: no caso do que denominábase “actualización” de prezos, a súa previsibilidade se basearía na verificación da realidade histórica da inflación na economía española, que se repite ano tras ano, facéndose en certo modo estrutural, a que levaría ao lexislador a poñer remedio a esta perda do poder adquisitivo que quenes contratan coa Administración Pública sofren a causa dese incremento permanente dos prezos, cando os contratos se alargan no tempo, encaixándoo nesas fórmulas polinómicas que describíamos anteriormente; mentres a “revisión de prezos” propiamente dita o extraordinaria, basearía na imprevisibilidade desas circunstancias sobrevidas que alteran substancialmente as condicións de execución do contrato, ou esas modificacións normativas (tamén imprevisibles) que producen idéntico efecto, cun incremento dos custos que non pode compensarse mediante as fórmulas normais de revisión de prezo do contrato.

Isto traduciríase, en principio, na forma de aplicar ambos mecanismos, e que coincidiría coa conduta habitual que describimos ao inicio deste artigo á hora de encarar as entidades locais as solicitudes de revisión periódicas que fan os concesionarios da xestión os servizos públicos.

O Tribunal Supremo, na súa sentenza de 29 de decembro de 1999, é moi descritiva á hora de analizar esta cuestión:

“A modificación do prezo inicial dun contrato administrativo ten un alcance diferente segundo derive da aplicación das cláusulas de revisión previstas no contrato, ou resulte procedente en virtude da aplicación do principio do mantemento do equilibrio financeiro.

No primeiro caso é automática, pois bastará con aplicar as previsións contractuais sobre datas de revisión e sobre os seus montantes.

No segundo caso non existe ese automatismo, pois haberá que analizar, en cada período concreto, primeiro, se hai circunstancias singulares que revelen a real alteración do equilibrio económico inicialmente considerado, e, segundo, cal ha de ser o concreto importe da modificación do prezo inicial para que quede restablecido o desequilibrio que se producise.”

Unha proba de que o fundamento de ambos mecanismos de revisión de prezos é idéntico constituiríao a actual regulación no artigo 91 da Lei de Contratos do Sector Público das fórmulas de revisión a introducir nos pregos que se aproben baixo a súa vixencia, onde dalgunha forma se trata de facer previsible o “imprevisible” ou “excepcional”, reconducindo a estas fórmulas polinómicas non só as derivadas da inflación estrutural á que antes aludíamos, senón outras variacións da situación macroeconómica máis “imprevisibles” cuxo encaixe é máis propio na doutrina do risco imprevisible, na cláusula “*rebus sic stantibus*” ou do “*factum principum*”:

“2. Cando por circunstancias excepcionais a evolución dos custos de man de obra ou financeiros acaecida nun período experimentalmente desviacións á alza que poidan reputarse como impredecibles no momento da adxudicación do contrato, o Consello de Ministros ou o órgano competente das Comunidades Autónomas poderá autorizar, con carácter transitorio, a introdución de factores correctores desta desviación para a súa consideración na revisión do prezo, sen que, en ningún caso, poidan superar o 80 por 100 da desviación efectivamente producida.

Considerarase que concorren as circunstancias a que se refire o parágrafo anterior cando a evolución do deflactor do Produto Interior Bruto oficialmente determinado polo Instituto Nacional de Estatística supere en 5 puntos porcentuais as previsións macroeconómicas oficiais efectivas no momento da adxudicación ou o tipo de interese das letras do Tesouro supere en cinco puntos porcentuais ao último dispoñible no momento da adxudicación do contrato. Os pregos de cláusulas administrativas particulares poderán incluír as referencias ás previsións macroeconómicas e tipo de interese existentes no momento da licitación.”

En definitiva, trataríase de dar, a través da Lei, unha solución o máis “xeral” e “uniforme” posible a este tipo de situacións, eliminando a discrecionalidade e arbitrariedade que pode supoñer deixar a apreciación da concorrència ou non desas circunstancias sobrevidas e imprevisibles ao criterio da administración contratante en cada caso (e a posible revisión xurisdiccional de tal actuación).

2. A liberdade de pacto en materia de revisión de prezos nos contratos de xestión de servizos públicos. A recente sentenza do Xulgado do Contencioso número 3 de Pontevedra. Inaplicación automática das cláusulas de revisión de prezos

Toda esta exposición que realizamos no primeiro apartado deste artigo, e que trataría de reflectir dunha forma moi sumaria cal é o “estado da cuestión” en materia de revisión de prezos nos contratos de xestión de servizos públicos ata o día de hoxe, sérvenos para encadrar o que queremos poñer de relevo no presente artigo, a posibilidade dun novo enfoque desta materia, á vista dunha resolución xudicial recaída recentemente no noso ámbito.

Partiremos, primeiramente, da maior liberdade de pacto recoñecida por lei aos contratos de xestión de servizos públicos, pactos que prevalecerían sobre as disposicións que aquela puidera ter en materia de revisión de prezos, confirmada pola doutrina establecida pola Xunta Consultiva de Contratación Administrativa.

O debate xurde, baixo o réxime da lexislación anterior (que neste aspecto a lexislación actual mantivo substancialmente); réxime ao que aínda están suxeitos, ademais, moitas das concesións existentes nas nosas entidades locais.

Formulábase á Xunta Consultiva de Contratación Administrativa, sobre todo por empresas do ramo de xestión de servizos públicos, a presunta discordancia existente entre o artigo 103.1 da Lei de Contratos das Administracións Públicas (RD Leg. 2/2000) e o artigo 162 da mesma Lei.

O art. 103.1, aplicable en principio a todos os contratos administrativos, da clase que fosen dispoñía:

“1. A revisión de prezos nos contratos regulados nesta Lei terá lugar nos termos establecidos neste Título cando o contrato se houbese executado no 20 por 100 do seu importe e haxa transcorrido un ano desde a súa adxudicación, de tal modo que nin a porcentaxe do 20 por 100, nin o primeiro ano de execución, contando desde dita adxudicación, poden ser obxecto de revisión.”

O artigo 162 da mesma Lei, aplicable exclusivamente aos contratos de xestión de servizos públicos, dispoñía pola súa parte:

“O contratista ten dereito ás contraprestacións económicas previstas no contrato e á revisión das mesmas, no seu caso, nos termos que o propio contrato estableza.”

As referidas empresas contratistas de xestión de servizos públicos entendían pouco razoable a aplicación da porcentaxe do 20% de execución do contrato a este tipo de contratos, non só pola dificultade de cálculo do mesmo en moitos casos senón, sobre todo, porque en moitos casos supoñía que a empresa non puídesse instar a revisión do prezo do contrato

durante moitos exercicios, considerando que se rompía o necesario equilibrio económico financeiro do contrato.

A Xunta Consultiva de Contratación Administrativa, en informe núm. 68/04, de 11 de marzo de 2005, para resolver dita consulta, se amparaba á súa vez na doutrina establecida nos seus informes núm. 27/93, de 22 de decembro e 48/00, de 21 de decembro. No primeiro deles, núm. 27/93, realizaba as seguintes consideracións:

En principio, o artigo 73 da Lei de Contratos do Estado en materia de revisión de prezos nos contratos de xestión de servizos públicos concede ao órgano de contratación a máis ampla liberdade, primeiro, en canto ao seu recoñecemento e, segundo, en canto as súas condicións, pois se limita a sinalar que o empresario ten dereito á revisión “no seu caso, nos termos que o propio contrato estableza”. Con isto se quere indicar, que ao non existir unha remisión concreta ao Decreto-lei 2/1964, de 4 de febreiro, sobre revisión de prezos nos contratos de obras, os límites e condicións que esta última norma establece non teñen que xogar necesariamente nos contratos de xestión de servizos públicos, como tampouco o dereito á propia revisión, pero que isto non é obstáculo para que, ao amparo do principio de liberdade de pactos que resulta do citado artigo 73 e do artigo 3 da Lei de Contratos do Estado, se poidan introducir na fórmula de revisión que, no seu caso, se estableza, sen que esta Xunta Consultiva poida pronunciarse sobre a conveniencia ou non de facelo, xa que isto dependerá de distintos factores, entre outros e como fundamental, do estudo económico que necesariamente debe preceder á celebración de todo contrato de xestión de servizo público.

A consideración anterior – liberdade en canto á revisión de prezos e as súas condicións – concede necesariamente no suposto de que as normas reguladoras do servizo público conteñan previsións ao respecto, como sucedeu, por exemplo, en autopistas de peaxe, pois nestes casos e polo disposto no artigo 62 da Lei de Contratos do Estado as normas reguladoras do servizo público e as súas previsións en materia de revisión de prezos deben prevalecer sobre o contido concreto do artigo 73”.

No segundo dos informes, núm. 48/2000, concluíase o seguinte:

“Tratándose de contratos de xestión de servizos públicos débese sostener que, dos dous límites ou umbrais exentos de revisión, só debe xogar o do prazo dado que, pola especial natureza destes contratos, con larga proxección no tempo, o da contía ven intimamente unido ao do prazo e subsumido no mesmo, de tal modo que, se se aceptara a existencia de dous umbrais, o prazo actuaría nunha dobre vertente como umbral estrito de prazo (un ano) e como umbral de contía determinado á súa vez polo prazo (no presente caso catro anos) co que se observa o ilóxico de tal postura que, en consecuencia, non debe ser mantida, se se ten en conta, sobre todo, que no contrato de xestión de

servizos públicos xoga como principio fundamental o do mantemento do equilibrio económico financeiro do contrato que non podería ser mantido si exclúise a revisión de prezos durante un período superior a un ano e fixando o umbral exento de revisión en función da contía e a duración do contrato.

2. A conclusión anterior ven, ademais aboada por outras consideracións, dado que o artigo 162 da Lei de Contratos das Administracións Públicas establece que “o contratista ten dereito as prestacións económicas previstas no contrato e á revisión das mesmas, no seu caso, nos termos que o propio contrato estableza” precepto que, en si mesmo considerado, da base para sostener que nos contratos de xestión de servizos públicos as cláusulas do contrato, por tanto, as do prego prevalecen sobre as prescricións da Lei en materia de revisión de prezos.”

Polo que o referido informe 68/04, concluíra, en plena coherencia co anterior, o seguinte: “Que **nos contratos de xestión de servizos públicos a revisión de prezos debe axustarse ós criterios anteriormente expostos no sentido de que se rexe polas determinacións do prego** e, en todo caso, que dos umbrais previstos no artigo 103.1 da Lei solo resultará aplicable o do ano e non o da contía a non ser que outra cousa se determine no prego.”

Esta doutrina administrativa que establece a prevalencia do establecido nos pregos en materia de revisión nos contratos de xestión de servizos públicos respecto do que puidera dispoñer ao efecto a Lei para todos os contratos administrativos, veu a consagrarse lexislativamente coa última reforma realizada nesta materia, a través da Lei de Contratos do Sector Público (Texto Refundido aprobado por RDLex. 3/2011).

Así, o artigo 89.1 da actual lei, que sería o que ven a substituír ao art. 103.1 da lei anterior, dispón:

1. A revisión de prezos nos contratos das Administracións Públicas terá lugar, nos termos establecidos neste Capítulo e salvo que a improcedencia da revisión se houberse previsto expresamente nos pregos ou pactado no contrato, cando éste se houberse executado, ao menos, no 20 por 100 do seu importe e houberse transcorrido un ano desde a súa formalización. En consecuencia, o primeiro 20 por 100 executado e o primeiro ano transcorrido desde a formalización quedarán excluídos da revisión.

Non obstante, **nos contratos de xestión de servizos públicos**, a revisión de prezos poderá ter lugar unha vez transcorrido o primeiro ano desde a formalización do contrato, **sen que sexa necesario haber executado o 20 por 100 da prestación.**”

É dicir conságrase lexislativamente, de forma expresa, esa diferenza e cualidade dos contratos de xestión de servizos públicos, fronte aos demais tipos de contratos administrativos, “codificando” a doutrina administrativa reseñada.

E o artigo 281, substituto do anterior e referido artigo 162, refrenda esa liberdade de

pacto á hora de establecer os mecanismos de revisión do prezo do contrato, dos contratos de xestión de servizos públicos.

“1. O contratista ten dereito ás contraprestacións económicas previstas no contrato, entre as que se incluírá, para facer efectivo o seu dereito á explotación do servizo, unha retribución fixada en función da súa utilización que se percibirá directamente dos usuarios ou da propia Administración.

2. As contraprestacións económicas pactadas **serán revisadas, no seu caso, na forma establecida no contrato.**”

Todo o exposto queremos conectalo coas consideracións ás que chega a Sentencia do Xulgado do Contencioso Administrativo 3 de Pontevedra de 1 de setembro de 2014, recaída no procedemento ordinario 69/2013, no que unha concesionaria da xestión do servizo público de abastecemento de auga e saneamento de augas residuais dunha entidade local impugnaba a decisión desta última de non proceder á revisión do denominado “custe unitario” a partir do cal se fixan as tarefas a satisfacer polos usuarios por canto non se tiña acreditado por dita concesionaria a existencia dun desequilibrio económico financeiro na explotación do servizo.

Reproduciremos algunhas pasaxes da cláusula dos pregos onde se regulaba esa revisión do custe unitario porque resulta transcendental para a resolución de dito procedemento e para o que logo se dirá.

A cláusula 47 do prego de condicións que rexía aquel contrato de concesión, denominada “revisión do custo unitario” establecía o seguinte:

“47.1 O custo unitario vixente en cada momento poderá ser revisado, por solicitude de calquera das partes, cando se produzan variacións nos custos dos servizos ou modificacións substanciais do mesmo e, xa que logo, se altere o equilibrio económico financeiro da concesión.

47.2 A revisión de dito custo unitario, como consecuencia da modificación dos custos básicos da prestación dos servizos de subministración de auga, saneamento e depuración, realizarase conforme a unha fórmula lineal que proporcione a variación do custo unitario en función das variacións relativas dos prezos dos diversos factores que integran aquel...

Recollendo a continuación a típica fórmula polinómica no que o coeficiente de revisión (K) se obtiña da variación que habían experimentado diferentes factores desde o inicio do contrato (momento i) ata o momento da revisión (momento t): man de obra (H); Enerxía (E); materiais siderúrxicos (S); e gastos xerais do servizo (G). Todos eles ponderados segundo a oferta que había presentado o licitador finalmente adxudicatario.

Polo que aquí nos interesa, reproducimos como se prevé en dita cláusula o cálculo deses factores.

“47.7. O factor gastos xerais revisarase de acordo coas variacións que experimente o

índice xeral de Prezos o consumo para o conxunto nacional ou índice que o substitúa, publicado periodicamente polo INE ou Organismo correspondente.

47.8. Os demais factores revisaranse en función dos respectivos índices oficiais de prezos para a península, aplicables á revisión de prezos dos contratos de obras das administracións públicas...

47.10 Nembargantes o que antecede, para que proceda a revisión do custo unitario do metro cúbico de auga facturada ós aboados dos servizos, por solicitude do concesionario, será preciso que se chegue ó día 1 de xaneiro do ano 2002 ou, se é o caso, que transcorran doce meses dende a última revisión efectuada, e que o mesmo se incremente nunha porcentaxe igual ou maior a un e medio por cento en relación coa situación anterior á revisión."

Podemos comprobar como a configuración desa fórmula de revisión de prezos é moi similar ás de moitos pregos que establecen esa revisión "periódica", "ordinaria" ou "anual" a que nos referíamos ao principio deste artigo e que se aplica de modo automático polas entidades locais, a instancias da concesionaria, cada vez que vence un exercicio do contrato de xestión do servizo público que se trate.

Evidentemente, como vimos, existe un apartado ó inciso inicial que pode que non exista en todos os pregos ao que nos estamos referindo, cando se sinala expresamente o seguinte:

"47.1 O custo unitario vixente en cada momento poderá ser revisado, por solicitude de calquera das partes, cando se produzan variacións nos custos dos servizos ou modificacións substanciais do mesmo e, xa que logo, se altere o equilibrio económico financeiro da concesión."

A esta literalidade do precepto atense en principio a administración local demandada para denegar a actualización ou revisión dese custe unitario sen acreditar previamente a ruptura do equilibrio económico financeiro da concesión; e a esta mesma literalidade se aten tamén o Xulgador (sen referirse á doutrina que expuxemos anteriormente) para resolver o recurso a favor da Administración actuante.

E así, afirma o Xulgador con rotundidade, despois de reproducir na súa literalidade a referida cláusula 47, ao iniciar a súa fundamentación xurídica:

"Pois ben, da literalidade da cláusula citada, procede desestimar o presente recurso contencioso administrativo, pois a mercantil non acreditou en vía administrativa, nin nesta vía xudicial que se produzan as circunstancias que se recollen na cláusula 47.1... A cláusula citada, esixe, para acudir á revisión do custe unitario, que se produzan variacións no custe dos servizos, ou modificacións substanciais do mesmo e, xa que logo, se altere o equilibrio económico financeiro da concesión, e a mercantil, insistimos unha vez máis, nin en vía administrativa, nin nesta vía xudicial, acredita que se alterase o equilibrio económico financeiro da concesión, como consecuencia da variación dos custes dos servizos, ou modificacións substanciais do mesmo."

E ven a defender a total razoabilidade do establecido no prego, sinalando na súa fundamentación xurídica que o mantemento do equilibrio financeiro constitúe unha fórmula excepcional que debe coordinarse co principio de risco e ventura, ao obxecto de impedir que esa excepcionalidade se converta nunha garantía ordinaria dos intereses do concesionario a modo de seguro gratuito que lle cubra todos os riscos da empresa, trasladándoos íntegros ao erario público en contra do que constitúe a esencia mesma da institución e os seus límites naturais.

En definitiva, si o fundamento de ambas institucións, si queremos seguir mantendo esa distinción entre "ordinaria" e "extraordinaria" ou "periódica" e "excepcional", é o mesmo ¿por qué non vamos a esixir, para aplicar eses mecanismos, que se acredite efectivamente a ruptura dese equilibrio económico financeiro da concesión?

Hai que dicir, por razóns de prudencia, que se trata dunha sentenza que aínda non é firme, susceptible de recurso de apelación, pero dada a súa prolixa e acertada fundamentación xurídica, si pode marcar un novo enfoque nesta materia.

3. Conclusións

Cál é a finalidade de toda esta exposición, que pode resultar nun principio meramente doutrinal e un pouco árida?

Poñer de manifesto ás entidades locais das posibilidades eminentemente prácticas, que dá este novo enfoque, de especial relevancia económica.

Son moitas as veces que pola nosa experiencia profesional oímos aos representantes das corporacións locais queixarse do oneroso que resulta para as súas entidades asumir os incrementos producidos pola revisión de prezos "automática" que solicitan os concesionarios dos servizos públicos e que supoñen importantísimas variacións con relación aos prezos inicialmente ofertados e polos que se lles adxudicou o contrato; e que a medida que se executa o contrato e transcorren os exercicios faise cada vez mais inasumible e gravoso para dita entidade local.

Pois ben, en base á doutrina xurídica exposta, entendemos que poden acometerse dúas actuacións fundamentais:

Primeiro. Para o caso os contratos de xestión de servizos públicos en execución, é necesario volver a ler con detenemento os pregos que rexen ditos contratos, onde se contemplan as cláusulas de revisión de prezos, pois da redacción das mesmas, da súa literalidade, podemos encontrarnos con situacións moi similares ás analizadas pola Sentencia do Xulgado de Pontevedra.

Porque naquel caso, houbo exercicios en que a entidade local afectada non actuou así, aplicando de maneira "automática" a revisión de prezos, sen exixencia de ningún tipo de xustificación á entidade concesionaria, e a pesar disto, tal actuación non a vinculou para que o Xulgado non reconeza agora que a actuación realizada por dita entidade local foi plenamente conforme a dereito.

Quizais a redacción non sexa idéntica (aínda cando é habitual que os pregos "circulen" polos concellos e se reproduzan de modo mimético nos expedientes), e non se condicione de maneira tan expresa á acreditación de tal ruptura do equilibrio económico financeiro; pero si pode que veña encadrada nun epígrafe denominado desta maneira, ou se predique expresamente na cláusula que o mecanismo da revisión se introduce con esa finalidade, ou fórmulas análogas.

É cuestión de analizar cada caso concreto, e atender con detenemento a esa literalidade da cláusula de revisión para concluír se procede esixir ou non ao concesionario a acreditación desa ruptura do equilibrio económico financeiro, antes de acceder á petición de revisión do prezo, canon ou tarifas.

Segundo.- Para o caso que nos encontremos ante contratos que van a finalizar e sexa necesario proceder a unha nova contratación, debemos ter moi presente o exposto neste artigo a fin de que as cláusulas de revisión de prezos introduzan un condicionante ou esixencia similar á que vimos no caso enxuciado polo Xulgado de Pontevedra, en base á liberdade de pacto recoñecida neste ámbito que puxemos de relevo, e así obter unha garantía adicional, cando o futuro concesionario solicite a revisión do canon ou tarifas, de que efectivamente concorren as circunstancias necesarias para acceder a tal petición e non se converte dito mecanismo nun seguro gratuito que lle cubra todos os riscos da empresa.